

INSPIRATIEMAP

HANNEKE PAAUWE & DE STUDIO

KLAUW!

V.U: Marc Verstappen, Maarschalk Gerardstraat 4, 2000 Antwerpen. Foto: Tim Flach. Grafisch ontwerp: Harry Draai

Vlaanderen
verbeelding werkt

KLAUW!

Hanneke Paauwe & De Studio

Grappig en grellig griezelen

Wauw, wauw, wauw. Wij zijn KLAUW!
De geweldige club van geweldige én
moedige kinderen. We willen niet
bang zijn dat we nooit de eerste,
de beste, de slimste, de mooiste, de
succesvolste zullen zijn. Ben jij het ook
beu om bang gemaakt te worden? Om
altijd te moeten concurreren? Kom bij
KLAUW! Extra leden zijn welkom.

Ben jij de baas over je angsten of
zijn je angsten de baas over jou? Is
angst een aangename raadgever?
Heb jij dezelfde angsten als mama en
papa? Kan je angst zaaien? Is angst
besmettelijk? Is bang zijn gezond? Wat
is erger: bang zijn, of bang maken?

KLAUW! onderzoekt de vele gezichten,
tactieken en gevolgen van angst. Deze
voorstelling is een vurig pleidooi om te
mogen genieten van griezelen en gevaar.
Voor het recht van kinderen op bang
mogen zijn. Een spannende tocht door de
donkere krochten van oeroude angsten
en moderne manipulatietechnieken.
Een hilarische horrorvoorstelling over
angst en moed. Over kracht en hoop.

*“Het theater van Hanneke Paauwe
is altijd weer op een prettige manier
storend.”* – De Standaard

*“Een voorstelling van Hanneke Paauwe
is een totaalervaring waarin je als
toeschouwer op al je zintuigen wordt
aangesproken.”* – De Standaard

tekst & regie Hanneke Paauwe **spel** Eva Schram, Anna Vercammen & Bert Dobbelaere **kostuums** Sara Dykmans & Aleksandra Samarova **soundscape** Gerrit Valckenaers **decor** Stef Stessel & Ine Roeder **choreografie** Karolien Verlinden
productie De Studio & Cinderella **coproductie** Perpodium **met de steun van** de Vlaamse Overheid & de Tax Shelter van de Belgische Federale Overheid **tekst inspiratiemap** Ilse Daems **vormgeving inspiratiemap** Simon Van Roosbroeck

DENKEN

Filosofeervragen

KLAUW! gaat over angst.

Dat is een belangrijke emotie. En hoewel we ze meestal liever kwijt dan rijk zijn, is het toch ook een soort bescherming die ervoor zorgt dat we niet roekeloos worden. Aan de andere kant kan te veel angst ons dan weer verlammen. Aristoteles zei het al: het komt er op aan niet te veel en te weinig angst te hebben. Wie te veel schrik heeft, is tot weinig of niks in staat. Wie te weinig schrik heeft, gaat onbezonnen te werk. Een juiste dosis angst kan voor een helder bewustzijn zorgen en verhoogt je concentratie en alertheid.

De voorstelling gaat ook over de plezierige variant van angst: griezelen. En over het tegenovergestelde van bang zijn: dapper doen en heldhaftig wezen.

KLAUW! gaat echter óók over tactieken die gebruikt worden om anderen angst aan te jagen: fake news verspreiden, mensen manipuleren, ze een gemeenschappelijke vijand aanpraten, een verdeel-en-heers-strategie toepassen, zondebokken zoeken, de kwetsbare plek proberen vinden, ...

Maar óók wat je als tegengif tegen de schrik kan gebruiken, komt in de voorstelling aan bod:

- vriendschap door dik en dun [Luna die er niet voor terugschrikt om Max te gaan zoeken in het griezelige ziekenhuis]
- anderen die wel in jou geloven [zoals de kinderen van het clubje *KLAUW!* geloven in Max]
- zorgen voor wie jou schrik aanjagen of pesten want eigenlijk zijn zij de zielige losers en niet jij [zoals Luna en Max op het einde van *KLAUW!* zorgen voor de miserabele spin]

Ken jij nog andere soorten ‘tegengif’ tegen angst die je verlamt en doet krimpen?

Hierna vind je een reeks filosofische vragen die deze thema's [en afgeleiden daarvan] aankaarten. Geef je klas deze vragen. Laat hen beslissen en kiezen welke vraag het dichtst op hun vel zit en argumenten geven waarom ze die liefst willen onderzoeken. Dat kan je bijvoorbeeld doen door leerlingen eerst individueel een vraag te laten kiezen en ze dan ‘advocaat’ te laten zijn en een verdedigingspleidooi te laten houden over waarom zij deze vraag gekozen hebben. Daarna kan je de klas laten stemmen over welke verdediging het meest indruk heeft gemaakt. Als jullie het eens zijn over de vraag, ga dan met je klas het gesprek daarover aan.

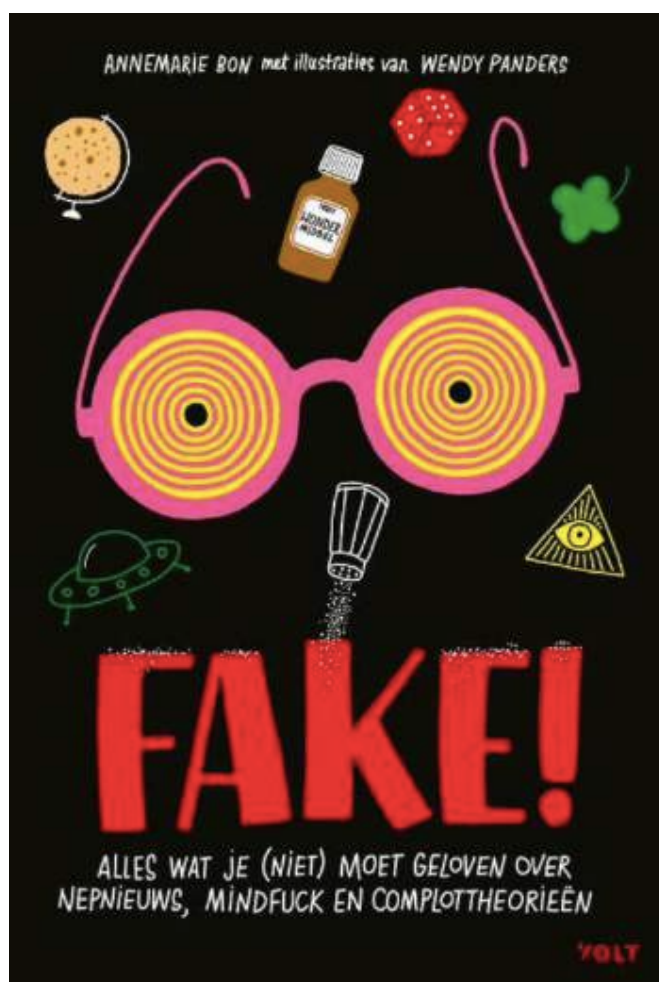
wanneer ben je bang? | hoe weet je dat je bang bent? | zijn kinderen banger dan grote mensen? | kan het goed zijn om bang te zijn? | wat gebruik jij als tegengif tegen angst? | bestaan er dingen waarvoor iedereen bang is? | zijn er verschillende soorten bang zijn? | kun je bang zijn van jezelf? | kunnen dieren bang zijn? | wat zou er gebeuren als niemand nog bang zou zijn? | ben jij de baas over je angst? | is je angst de baas over jou? | ben jij voor dezelfde dingen bang als je ouders? | is angst besmettelijk? | kan je angst delen? | kan je angst zaaien? | wat is erger: bang zijn of bang maken? | kun je alles als je wilt? |

ken je dingen die je wilt maar niet kunt? ken je
dingen die je kunt maar niet wilt? | wat is het
verschil tussen iets willen en iets kunnen? |
moet je om iets te kunnen het eerst willen?
| hoe weet je wanneer je iets wilt? | mag
je iemand anders je wil opleggen? | zijn er
dingen die niemand wil? | zijn er dingen die
je nooit zou willen willen? | zijn er dingen
die je nooit zou willen kunnen? | hoe zou
de wereld eruit zien als iedereen alles zou
kunnen wat hij wil? | kun je alles worden
wat je wilt? | als je alles kunt worden wat
je wilt, wat zou jij dan willen zijn? | is niet
lukken hetzelfde als niet kunnen? | als je
weet dat iets niet goed is, waarom wil/doe

je het dan soms toch? | hoe weet je dat iets echt is? | als je weet dat iets echt is, is al de rest dan onecht? | is onecht hetzelfde als vals? | wat is het tegenovergestelde van echt? | is iets wat echt is waardevoller dan iets wat onecht is? | kan iets wat onecht is belangrijk zijn? | kan iets wat onecht is belangrijker zijn dan iets wat echt is? | kan je houden van iets dat onecht is? | kan je bang zijn voor iets dat niet echt is? | als je weet dat iets onmogelijk is, waarom zou je het dan toch proberen? | is iemand die het onmogelijke probeert te doen een held of een domoor? | hoe weet je dat iets onmogelijk is als je het niet eerst probeert?

Verzin fake nieuws en verspreidt het over de hele school

Een prima boek om dit moeilijk thema met je klas te onderzoeken en ontrafelen is *Fake* van Annemarie Bon. Er doet immers een heleboel flauwekul de ronde en mensen geloven soms de grootste onzin. Wat is waar en wat is niet waar? Hoe moet je helder denken als je brein je voor de gek houdt? Welke informatie is betrouwbaar en kun je zelf checken of iets klopt of niet? Hoe werken journalisten en wetenschappers? En kun je wel iets zeker weten? Want is wetenschap eigenlijk niet de niet-weetkunde? Een helder boek dat niet alle antwoorden in pacht heeft maar dat je wel probeert op weg te helpen om zin en onzin van elkaar te scheiden. En die weg begint bij jezelf, bij zelfstandig denken.

Doe daarna een experiment: verzin en bedenk met de klas een *fake news* dat de hele school aanbelangt en in rep en roer kan zetten. Er geldt maar 1 spelregel: het *fake news* mag niet iemand persoonlijk schaden. Zoek daarna naar goeie manieren en strategieën om dit *fake news* zo efficiënt mogelijk te verspreiden. Voer ze uit. Evalueer na afloop dit project: hoe was het om dit te doen? Wat heeft gewerkt en wat niet? En vergeet ook niet om je schoolslachtoffers over het experiment en jullie bevindingen te vertellen en laat hen weten wat waar was en wat niet.

Is overdrijven hetzelfde als liegen?

Kampioen van de overdrijving als stijlfiguur is de 'baron von Münchhausen.' De man werd zo'n 300 jaar geleden geboren en beleefde aan de lopende band spannende avonturen. Eens op pensioen vertelde hij gul en kwistig over zijn lotgevallen. Soms met de nodige dramatische overdrijving. Wouter Deprez herschreef de beste verhalen van de baron. En op de cd die bij het boek zit, leest hij ze voor. Even meeslepend als de baron zelf! Illustraties zijn van de onnavolgbare Randall Casaer.

Laat daarna de kinderen van je klas iets vertellen/opschrijven dat ze zelf hebben meegemaakt. Eerst vertellen/schrijven ze het zo waarheidsgetrouw mogelijk. Daarna overgieten ze datzelfde verhaal met een baron-von-Münchhausen-overdrijvingssausje. Wie dat het best doet, wordt door de klassekoning verheven in de edelstand en mag voortaan de titel 'baron' dragen ☺

De geloofs/denktabel

Het is eigen aan kinderen om werkelijkheid en fantasie niet altijd goed uit mekaar te kunnen houden. Ze hebben het [net als grote mensen] ook lastig met het onderscheid of ze iets 'vinden' of 'zeker weten'. En met hoe het komt dat ze die mening hebben of iets zeker weten. Een goeie oefening om dat onderscheid beter te leren zien is het invullen van een geloofs/denktabel. Hieronder vind je een voorbeeld van zo'n tabel. Het is de bedoeling dat de kinderen naast de uitspraken een kruisje zetten in de kolom die voor hen voor die uitspraak toepasselijk is. Deze geloofs/denktabel is natuurlijk maar een voorbeeld van hoe het kan. Het spreekt vanzelf dat jij ze kan aanpassen aan de leeftijd van jouw klasgroep en aan de realiteit die daar op dat moment aan de orde is.

	ik geloof/denk dat ...	ik weet zeker dat ...	ik heb van ... geleerd dat ...	ik vraag me af of ...
mijn jas in de gang aan de kapstok hangt				
dieren ook een eigen taal hebben				
er bij oostenwind meer kwallen op het strand liggen				
vogels dinosauriërs zijn die niet zijn uitgestorven				
iedereen graag gelukkig wil zijn				
er altijd wel iemand is die van je houdt				
straffen helpt				
de wereld rond is en je er toch niet afvalt				
er een andere wereld kan bestaan dan die van ons				
we op een andere planeet verder leven als de wereld vergaat				
je ooit een nieuwe start en tweede kans krijgt				
je na je dood aan een nieuw leven begint				

Is er meer dan 1 waarheid?

De befaamde Duits-Amerikaanse auteur en illustrator Nora Krug heeft een fantastische remake gemaakt van het traditionele Roodkapje-sprookje. Haar boek heet *Little Riding Hood Redux*. en het is uitgegeven bij het Belgische Bries.' Omdat het enkel tekeningen zijn zonder woorden kunnen je kinderen er gerust toch zelf mee aan de slag.

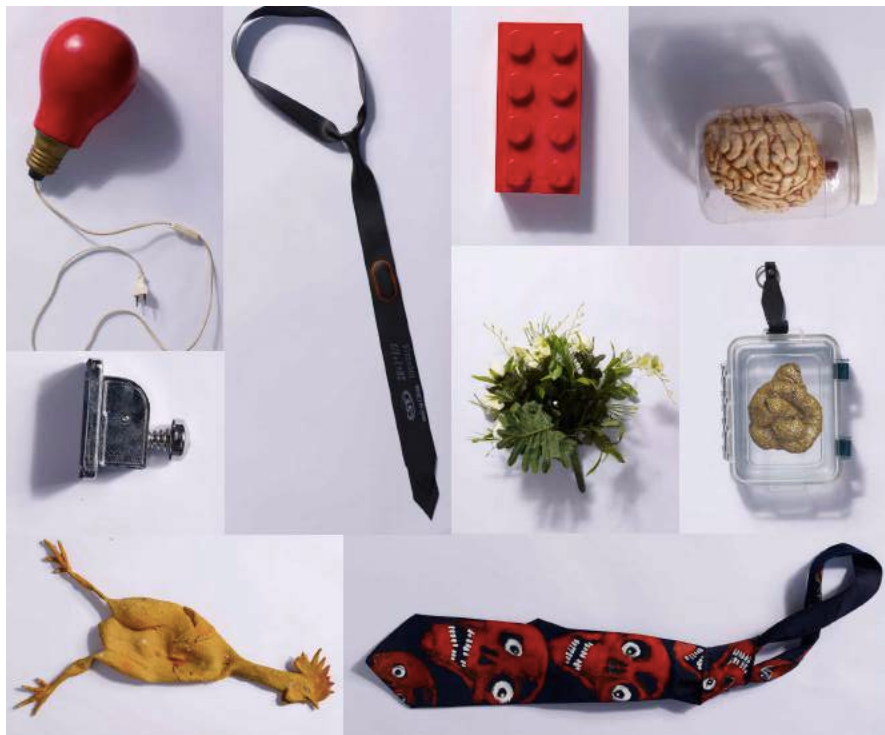
Het fantastische aan haar versie is dat het eigenlijk 5 boekjes zijn. Ze vertelt hetzelfde traditionele verhaal telkens vanuit het standpunt van een ander personage: Roodkapje, de grootmoeder, de moeder, de jager én de wolf! Heb je je ooit afgevraagd wat de moeder van Roodkapje deed nadat haar dochter naar grootmoeder was vertrokken? Weet jij wat de jager dacht toen hij het huis van grootmoeder binnen kwam om de buik van de wolf open te snijden? Weet je dat hij dat eigenlijk alleen maar deed om indruk te maken op Roodkapjes moeder met wie hij in het geheim een liefdesaffaire heeft? En wist je dat grootmoeder na de dood van haar man iets te veel is beginnen drinken?

Hetzelfde verhaal, verteld door vijf verschillende hoofdpersonen uit dat verhaal: een prima manier om te onderzoeken of er maar 1 waarheid is. Of heeft iedereen zijn eigen waarheid ?

De vier tafels van werkelijkheid en schijn

Een uitstekende oefening om met je klas te doen. Als leerkracht verzamel je een paar gewone en een aantal 'spannende' voorwerpen zoals nephersens en een fopdrol, plastic bloemen, een brooddoos in de vorm van een legoblok, een beschilderde stropdas en eentje gemaakt van de binnenband van een fiets, een nietjesmachine die werkt zónder nietjes, een bizarre lamp, Het hoeven absoluut niet deze voorwerpen te zijn. Om het even welk ding is goed, zolang er maar tussenzitten die iets dubbelzinnigs hebben.

Een paar suggesties: een namaakbloem, een speelgoedauto, een sprookjesboek, een aardappel in de vorm van een kat gesneden, een papieren vliegtuig, een foto van iemand in de klas, een kunstgebit, een spiegel ...

Je zet ook 4 tafels klaar.

Op elk van die tafels ligt een blad met een [telkens andere] tekst:

- lijkt echt en is echt
- lijkt echt maar is niet echt
- lijkt niet echt maar is echt
- lijkt niet echt en is niet echt

Het is de bedoeling dat een kind een voorwerp neemt, het op de tafel legt waar het volgens hem/haar thuishoort en argumenteert waarom. Als een ander kind het daar niet mee eens is, mag hij/zij naar het voorwerp gaan en het op een andere tafel leggen mét de argumenten waarom 'ie dat doet. Een boeiende oefening in leren onderscheiden wat echt is en wat niet. En in argumenteren!

Waarom zijn komkommers recht?

Het is een klassieker onder de waaromvragen: waarom zijn bananen krom? Stel je voor dat je het antwoord wilt weten, maar dat je geen internet hebt, geen boeken, helemaal niks. Alleen maar bananen. Hoe ga je dat aanpakken? Aan de bananen kan je het niet vragen, Je kan alleen mogelijke hypothesen bedenken en dan proberen achterhalen wat de meest waarschijnlijke is.

Stap 1

Geef je klas de mogelijke hypothesen die hieronder staan.

Laat hen [eerst zonder dat ze het op internet of in boeken mogen opzoeken] uitmaken wat volgens hen de meest waarschijnlijke oorzaak is en waarom.

- bananen zijn krom omdat ze horizontaal uit een tak groeien | door de zwaartekracht buigen ze naar beneden en dus worden ze krom
- bananen zijn krom doordat de ene kant van de banaan harder groeit dan de andere | dat is zo omdat er op 1 kant meer zonlicht valt
- bananen zijn krom doordat dit zo genetisch is vastgelegd | kromme bananen kunnen hun zaadjes beter verspreiden en daarom zijn bananen in de loop van de tijd krom geworden
- bananen zijn helemaal niet krom | dat is gezichtsbedrog
- bananen zijn in Europa krom omdat Europeanen dat mooi vinden | kromme bananen worden speciaal voor Europese klanten uitgezocht en naar hier verscheept | in het overgrote deel van de wereld zijn bananen gewoon recht

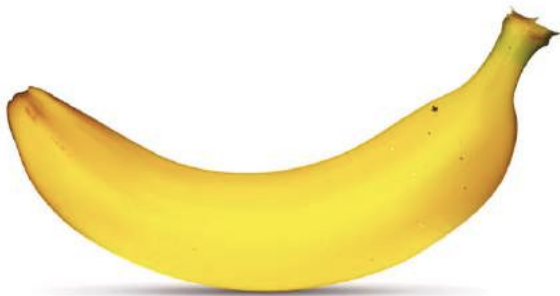
Stap 2

Allemaal mogelijke antwoorden en het goede antwoord zit er niet eens tussen. Laat je klas dat antwoord opzoeken.

Stap 3

Laat je klas een reeks mogelijke antwoorden bedenken op de vraag: waarom zijn komkommers recht?

Wat is het meest waarschijnlijke antwoord en waarom?

DOEN

Lied om je angst te omarmen

In *KLAUW!* komt een prachtsong over dat 't [soms] goed is om bang te zijn:
wees maar bang, kind | heb maar angst | want wie schrik heeft, leeft het langst
Hieronder tekst én de gezongen versie.

Dan kunnen jullie 't lied in de klas samen zingen en jullie angst omarmen.

Luister hier

wees maar bang, kind
heb maar angst
want wie schrik heeft, leeft het langst
wie niet bang is, die gaat dood
torren in je buik
vampieren in de sloot

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
zonder angst blijf jij niet leven
vlammenwerper, kip zonder kop
wie geen bang heeft, let niet op

kinderlokker
vleermuisfokker
terrorist of ramptoerist
in Bornem wordt een kind vermist

hiep hoera, zingt de horrorclown
laat maar komen, de lock-lockdown

kierewiet, zat: zot zot zot
kruip in de kelder
blijf in je kot
wie geen angst kent, gaat kapot

hi, ha, horror. krik krak krik
wees maar bang, heb maar schrik
kevers in je mond en rikke tikke tik
mijn oude buur is niet goed snik

pipi in je hoofd: eh
snot in je knie
wie niet weg is, is gezien

pedofielensoep
rattenstaartpaté
hartaanvalpuree
tovenaar met kroep

heb maar angst
heb maar schrik
want De Dood zingt:
hier kommekik
want De Dood zingt:
hier bennekik

Maak je amulet tegen je angsten

Een amulet of talisman is een voorwerp dat je beschermt tegen iets.

Om zo'n amulet te maken heb je nodig:

- 3 kopjes bloem
- 1 kopje zout
- 1 kopje water
- een grote kom
- een oven
- pen en papier

Bedenk een paar dingen waar je bang voor bent. Schrijf ze op.

Kneed de bloem, het water en het zout tot balletjes die ongeveer zo groot zijn als een pruim. Te plakkerig? Dan heb je meer bloem nodig. Te droog? Giet er wat water bij. Stop een deegbal in je mond. Niet schrikken: het smaakt heel zout. Spreek met volle mond je woord uit. Nu heb je net een woordvorm gemaakt. Haal de deegbal voorzichtig uit je mond. Leg hem op bakpapier in de oven en bak 'm 20 minuten op 170 graden. Haal je woordvorm uit de oven, laat afkoelen en leg 'm samen met het opgeschreven woord op een goeie plek.

Als je een verzameling woordvormen hebt van waar jij bang voor bent, bedenk dan een goeie manier om ze te vernietigen. Die van mij liggen klaar om in de Ojos del Salado te gooien. Dat is de hoogste vulkaan ter wereld.

Je kan natuurlijk ook andere woordvormen maken. Bijvoorbeeld een troetelnaam bedenken voor iemand die je graag ziet. Bak 'm en geef 'm cadeau op Valentijn. Eens iets anders dan afgezaagde rozen, vieze drankpralines of voze hartjes!

Maak een mantra om je angsten te bezweren

Een mantra is een lettergreep, woord of uitspraak die dienst doet als een spreuk met magisch effect. Soms is het zelfs uitdrukkelijk de bedoeling dat je de mantra voortdurend herhaalt [chant].

In de voorstelling gebruiken Luna en de andere kinderen van de club dit zinnetje als mantra om hun angst te bezweren: 'WAUW WAUW WAUW, WIJ ZIJN KLAUW!'

In de science-fiction-bestseller 'Dune' [nu weer zeer hot door de verfilming van de voor een Oscar genomineerde Denis Villeneuve] leert een moeder haar zoon deze mantra om zijn angst te bezweren: "I must not fear. Fear is the mind-killer. Fear is the little-death that brings total obliteration. I will face my fear. I will permit it to pass over me and through me. And when it has gone past I will turn the inner eye to see its path. Where the fear has gone, there will be nothing. Only I will remain."

Kinderen doen het [als ze bang zijn] ook spontaan, bijvoorbeeld door voortdurend het zinnetje 'ik ben niet bang' herhalen.

Bekijk en beluister een paar voorbeelden van mantra's. Deel daarna je klas op in kleine groepjes en laat die een 'bezweringsformule tegen de angst' maken/schrijven. Kies daarna samen welke mantra jullie het best vinden werken.

Wals er met je betonbotten overheen!

Als je bang bent, voel je je broos en breekbaar. Het helpt om dan een attribuut te hebben waarmee je je ongenaakbaar voelt. Dat is niet moeilijk: maak 'betonbotten'. De naam zegt het zelf: het is een paar rubberlaarzen met beton onder. Perfect geschikt om alles kapot te stampen [óók je diepste angsten]. Ze zijn 100% plezant en 100% gemakkelijk te maken. Je kunt ze gebruiken wanneer je bangt bent. Of kwaad. En om plastic, blikjes en karton kapot te stampen vóór je het in de vuilbak doet of om kapot speelgoed nóg kapotter te maken.

Wat heb je nodig?

- Een paar rubberlaarzen. Ze mogen oud zijn en moeten niet bij mekaar passen. Zorg er wel voor dat de kinderen ze gemakkelijk kunnen aantrekken [ze mogen niet te klein en te nipt zijn]. En neem vooral een rechter- en een linkerlaars.
- Een zak kant-en-klaarcement waar je alleen nog water moet bijdoen. Een zak van 10 kg is genoeg.
- Twee sterke plastic boodschappentasjes
- Een stevige stok of pollepel
- Een oude emmer en rubberen handschoenen
- Keukenrol en ducttape
- Twee kartonnen kokers

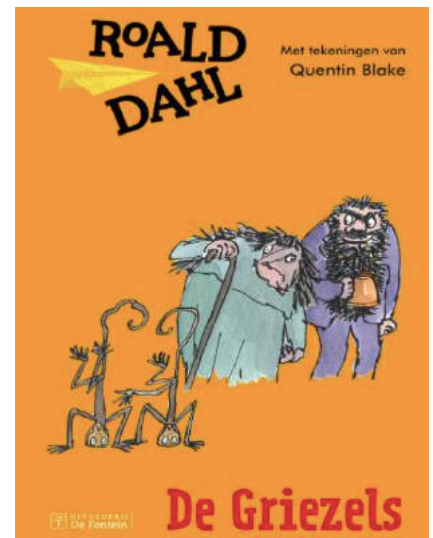
Hoe doe je het?

- Snij 4 stukken van 3cm lang van de kartonnen kokers. Plak op de zool van iedere laars twee stukken koker. Doe dat met breed en stevig plakband zoals ducttape. Pas als dit gebeurd is kan de cement onder je laarzen blijven zitten.
- Maak de zak cement open. Volg de aanwijzingen op de verpakking en mix de cement met water in je emmer. Neem de helft van de cementmix en pak een stok of oude pollepel om het mengsel te roeren. De cement moet zo dik mogelijk zijn. Neem dus de juiste hoeveelheid water.
- Neem een van je plastic tassen en zet 1 laars daar middenin. Schep de natte cement rondom de onderkant van je laars. Je kunt het met een pollepel doen of met je handen. Draag wel rubberen handschoenen!
- Kneed dan het beton rondom de laars zodat het eruit ziet als een schoen. Je kunt bakstenen tegen de zijkant van de zak zetten. Dat helpt. Zorg dat het beton rond en onder de hele laars zit.
- Is de eerste laars klaar, neem dan de rest van de cementmix. Meng het met water en doe precies hetzelfde met de tweede laars.
- Laat de laarzen een nacht buiten staan om te drogen. Als het vriest, zet ze dan in een garage of schuur.
- Knip de volgende morgen voorzichtig een paar gaten in de plastic zak. Dan droogt de cementmix sneller.
- Als de cementmix 's avonds helemaal droog en hard is, kan je de plastic zak eraf peuteren. De 'betonbotten' zijn klaar. Geef ze alleen nog een fris en vrolijk kleurtje.

Hou een horrorreceptie

De plezante variant van bang zijn is 'griezelen'. Klassieker bij uitstek daarover is en blijft 'De Griezels' van Roald Dahl. Waar het koppel meneer en mevrouw Griezels alles doet om mekaar het leven zuur te maken. Ze stoppen Reuzenkribbebijters in elkaars bed en serveren levende Kronkelspaghetti als avondeten.

Maak daar met de klas een variant op. Hou een Griezel- of horrorreceptie. Maak een spooky decor. Serveer snoep en geef dat akelige namen en zet er bloedstollende bordjes bij. Bijvoorbeeld:

mensen vlees

dit zijn geen dropjes, maar 'verkoelde vingerkootjes'

overplak het etiket met: 'urine van een azijnpisser'

Maak spookvissen

Als je andere klassen echt wil doen verschieten, maak dan eens 'spookvissen'. Dat doe je zo:

- Vul een diep bord met 200 ml water. Los daar twee theelepels [6 gr] zout in op. Hierin leg je een schol, makreel of andere zeevis, als hij maar vers is en niet schoongemaakt. Met alleen de koppen gaat het ook prima.
- Zet het bord koel [5-10 graden] in de koelkast of kelder. Ga er af en toe –in het donker- naar kijken. Na twee of drie dagen zul je je ogen niet geloven: de vis straalt een spookachtig schijnsel uit.
- De vis geeft het meest licht op de grens tussen de lucht en het water. Daar vinden de 'lichtgevende' bacteriën immers alles wat ze nodig hebben. Je kan ze extra plezier doen door de vis half boven en half onder water te leggen.
- Na een of twee dagen stoppen die lichtgevende bacteriën er echter weer mee. Dan begint de vis zo te rotten dat ze hem niet meer lusten. Ze maken plaats voor andere soorten bacteriën, die het echte vuile werk in het donker doen.

Maak je eigen doosjeszaklamp

Nogal wat kinderen zijn bang in het donker. Als je geen zaklamp hebt, kan je licht in een doosje stoppen en dat laten schijnen als je het deksel opendoet.

- Beplak de binnenkant van een doosje met spiegeltjes of met spiegeland materiaal [te koop in de betere knutselwinkel].
- Hou dat doosje voor een tl-lamp.
- Klap dan het deksel heel snel dicht. Zo snel dat er een restje van het heen-en-weer kaatsende tl-licht in het doosje achterblijft.
- Als je dan 's avonds het doosje opendoet, floept dat licht er weer uit.

Dat je licht kan laten weerkaatsen weten mensen al millennia. In het graf van een Egyptische koningsdochter hebben ze een 39.000 jaar oude spiegel gevonden, gemaakt van zilver en met een handvat van ivoor. Maar dat de lichtsnelheid eindig is- en dat je dus in principe tijd hebt om heen-en-weer kaatsend licht op te sluiten- dat inzicht is minder oud.

Superheroes en hun soft spots

Het tegenovergestelde van bang zijn is heldhaftig zijn.

In *KLAUW!* is Luna dat. Zij is de superhero van deze voorstelling.

Maar wist jij dat er ook échte superheroes bestaan? Mensen die zich verkleden als superhero en dan goede daden doen? Verken met je klas www.reallifeheroes.com

De Zweedse Linnea Johansson ergerde zich aan het stereotiepe beeld dat haar zoontje van 'helden' had. Daarom heeft zij een 'kleurboek' gemaakt waarin je de zachte kant van die helden ontdekt. Hieronder enkele van haar kleurplaten: de hulk die met zijn kindje naar het strand gaat, batman die koekjes bakt, spiderman op de wc, superman als queer, als iemand die verdriet heeft over een dood vogeltje of in shock is omdat zijn ijsje op de grond gevallen is ... Maar laat je klas ook zelf 'de zachte kant van superhelden' bedenken en tekenen.

Staal doen branden

Een ander trucje waar je als superhero veel succes mee kan boeken, is staal in brand laten schieten. Vooral als je het – net als de [ont]goochelaar in *KLAUW!* een beetje ‘goochelachtig’ aanpakt, er wat spektakel van maakt en het kan laten lijken alsof bijvoorbeeld een draak vuur spuwt of het staal gewoon vanzelf ontvlamt. Maar zélf als je het gewoon duidelijk zichtbaar aansteekt met een ordinaire lucifer, ziet het er bijzonder onwaarschijnlijk en supercool uit.

Je hebt nodig

- extra fijne staalwol [kwaliteit 0000 werkt best] | neem pure staalwol | geen ‘Brillo’ want daar zit zeep in en zeker geen plastic schuursponsjes | gewone staalwol ligt bij de drogist of in winkels met bouwgerief meestal naast het schuurpapier
- een tang of lang pincet
- lucifers
- als dat voorhanden is: een veiligheidsbril

Je doet het zo

- hou met een tang of lang pincet een bolletje staalwol boven een vuurbestendig oppervlak en steek de staalwol aan met een lucifer
- blaas zachtjes om de verbranding te versnellen
- je bolletje staalwol verandert op minder dan een minuut in ijzeroxidatie | het simpel woord daarvoor = ‘roest’

Supertruc: als je geen lucifers of andere ‘aanstekers’ bij de hand hebt, kan je met een bolletje staalwol en een 9V-batterij zelfs vuur maken! Deze vorm van snelle oxidatie [staal in roest veranderen] lijkt op de werking van een snijbrander. Wees daar dus wel bijzonder voorzichtig mee!

P.S.: Hoe komt het dat staalwol wél brandt en een nagel of gietijzeren pan niet? Dat komt omdat die voorwerpen hitte te snel afvoeren zodat hun oppervlak nooit ‘ontstekingstemperatuur’ haalt. In de heel dunne draden van de staalwolbol kan de hitte niet weg en een brandend plekje verspreidt zich langs die dunne draad. De staalwolbol verandert binnen de minuut in ijzeroxide = roest.

